

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Aug. perg. 229

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

Priscianus, Institutio de Nomine Pronomine et Verbo (l.1-23)

[urn:nbn:de:bsz:31-1692](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1692)

us sus huius modi ced sup. tis Inditius. de
 clae pcy. Quomodo dicitur minor sedidus
 est. Qui dicitur dnm quisitit ipse. Qualis est
 pccat ced pccatur ced n fcm. pmissio nam.
 & non solu missis se. sicut p pccat em dictu
 mano pccimus sed dicitur. secundu la pccat
 pccat sicut habes in euangelio. Angelu
 ad mee nec dixisse. Sp̄s inquit sc̄s uanet
 in te & uirtus celatissimi obumbrat.
 tibi & reliqua. Non dicitur gberic qonit sed
 iussione & benedictione p̄i sp̄s conepatus
 est x̄p̄s. sicut dicitur. euangelista. ait
 In uerbo est, inquit habet in uerbo
 de spu sc̄o, p̄o p̄he t̄;

INCIPIT INSTITVTIO
PRISCIANI GRAMMIG
DE NOMEN ET PRONOMEN ET
OMNIA NOMINA QUI

bus Latine utitur eloqui que
 quinque declinacionibus flectun
 tur que ordinem p̄cipue sunt.

ab ordine uocellu formen quibus uos
 primae igitur est declinatio eius generis
 uis. In ae. diphthongum desinit. Ut hoc
 potest huius potest. Secunda. eius gen
 tius. In l. productam. super predictus.
 finitur ex sus. Ut hic dicitur huius
 dicitur. Ter. acc. In l. b. se uen. ut hic potest.
 huius potest. Quarta. In. us. producta.
 ut hic sicutus. huius sicutus. Quinta.
 In ei. diuisas. sillabas. Ut hic mens dies.

Huius maius **DE PRIMA DECLINATIONE**

Habent ergo primae declinationis
 nomina quibus litterae quidam
 terminales. u. ad. s. terminales
 ues. u. a. s. s. productam. ut hae. syl
 laba. huius sillaba. hic sicutus. huius
 sicutus. hic anchises. huius anchises.
 In a. dissimilata. seu sicutus. seu laet
 na. seu macesulana. uel femina
 uel communice primae sunt declinationis
 nis ut hic eithersita. huius eithersite
 sersbe. sersbe. hae. eethopie. huius eethopie.
 hae. reginae. huius. reginae. hic siade.
 et hoc ad uerba. Excipiuntur una uel
 nulla. sola. tota. Alia. ut sic. neutra.

ab ipse que p[ro]nomina declinat[ur] non e[st] habet
 in huius terminacione quoniam quomodo dicitur
 que non possunt fieri. Ut alique neque si qua
 non utraque uel s[ed]. In a[li]s g[ra]ecis sunt & t[er]m[in]i de
 declinat[i]one g[ra]eci qui g[ra]eci, ΤΟC. In τ[er]m[in]i s[ed]
 μ[er]it[ur] t[er]m[in]i apud nos. ut hoc podica
 huius podice τ[er]m[in]i. Amblyma. Amblyma τ[er]m[in]i.
 το feumice. το feumice τ[er]m[in]i. uel te feumice
 Li t[er]m[in]i s[ed] u[er]bi nomina. Inde declinat[i]o
 sunt t[er]m[in]i apud g[ra]ecos quae apud Latinos
 ut **ΑΛΦΛΒΝΤΑ**. In a[li]s uel s[ed] uel in a[li]s.
 dissimulatae g[ra]ecae quae apud g[ra]ecos. In ο γ
 dip[ro]ton g[ra]ecis uel in a[li]s terminacione g[ra]eci
 p[ro]p[ri]e declinat[i]o[n]is sunt apud Latinos
 ut: **ΤΟΛΙC ΥΛCΤΟ ΥΝΙCΟ Υ** hie lusiaf
 huius lusiaf. **ΤΟΛΗΤΑCΤΟ ΥΛΝΤΑ** hie p[ro]
 macedes. huius p[ro]macede. Sicut dicitur
 autem quod si p[ro]p[ri]e nom[in]is formae in
 u[er]b[is] terminacione p[ro]p[ri]e. **S**ecundum t[er]m[in]i de
 m[er]it[ur] declinat[i]o[n]is uel s[ed] p[ro]p[ri]e sunt
 ut hoc t[er]m[in]i hie hie hie hie hie hie hie hie
 e[st]urides huius e[st]uridis. Similiter p[ro]
 runz eius dan t[er]m[in]i nom[in]is b[er] b[er] b[er]
 hie t[er]m[in]i g[ra]ecis huius t[er]m[in]i g[ra]ecis,

hic mandaces, huius mandaces. Anobar
senes. anobar senis. & in alus terminan
quibus dicitur gressus auctoris. idem se
esse. Inveniuntur. Ut hic orientes. huius
orientis.

DE SECUNDA DECLINATIONE

Secundae declinationis terminales
haec litterae. Ill. r. s. m. termin
nec non s. u. e. s. o. v. i. e. r. u. r. u. s. e. u. s. e. u. m.

Ut sacer sacer. uis uis. sator sator.

magnus magni. tydeus tydei.
templum templi. In prima segete
secundae segete. r. a. e. segete. & dissimilata
si agrestis sine r. o. s. In &. Conuati & r. m. b.

Apud nos. & que fecerunt & se feminine

Ina dissimilata & que. s. &. t. ante.

er. haec non nisi sine possessiua. secundae
desunt declinationis. ut hic minenda

huius minenda. hic ascendenda. huius
ascendenda. tinda. tinda. sacer. sacer.

fecerunt & m. t. n. e. t. e. sacer. hic oleas

ta. huius oleas. Apia. p. t. b. Apia. p. t. m.

scipitur. hic sequas. er. huius sequas

er. Quod quaeuis r. a. e. declinationis

inueniatur. Ina & feminina. In. a.

XL.

X.

facta hęc sequens tpe quęnquā. & iustissimi
 si secundę declinacōnis pōnētib. hoc
 pōnētib. hęc sequens tpe. huius sequens tpe
 Alię uero omnię. In. et. diffinētię. et.
 desinētię declinacōnis. ut hęc pōnētib. huius
 pōnētib. hęc mulier. huius mulieris
 hęc hęc pauper. huius pauperis. hoc tuber
 huius tubis. Excipiuntur puer
 pueri. genas. gbas. solet. solet. facer.
 fabis. carcer. cenens. liber. libis.
 culter. Cultris. In. et. duo In. et. tur.
 męsculacōnis declinacōnis. hęc ut tpe
 huius. tpe. quod est gbas. & hęc uir
 huius uis. & hęc composita. ppe. tpe. ea
 neutra. II. huius tur. Unę et. &
 declinacōnis. ut hęc gbas. huius gbas
 hęc. Nomen est cuius tpe. & hoc. in.
 quod gbas. **THAP** dicitur In declinacōni
 lib. In. et. unę cuius femininę In. et. diffinēti.
 huius tur. secundę declinacōnis. ut hęc sa
 tur. huius sa. tur. Alię uero omnię
 et. desinētię declinacōnis. ut hęc fur
 huius furis. **IIIT HNPCUN IIIIT NN.**
ponyc. hoc sulphor. huius sulphuris.

Inus cor sep tē. s. uel r. uel x. an tē
den tibus sifini sepa In cor pofa hū uo ea
bula mcefcul, nce funi. Et que fte decl
næ gonis. ut hie nysus. huius nysus. hie u
sus. huius uisus. tumultus. metus
luxus. sexus. Similiter que fte funi
declinæ gonis que hie conponuntur
ut hie senæ tus asub, nce tu. huius
fona tus. Et que cognomine q. hie pps
læ tus fixæ funi. ut hie magis tæ tus.
ΟΑΡΧΗΗ ΚΑΙ ΗΑΡΧΗ ΗΩΝ huius
magis tæ tus. hie & er. er. tus. **ΟC**
ΤΡΑΤΟC ΚΑΙ ΗC ΗC ΕΝΑCΙΑ
huius & er. er. tus. hie fæl. tus. **ΟΠ**
ΗΑΝCΙC ΚΕΙΝ ΝΑΙΙΝ huius
fæl tus. Eiusdem ppe & fte declina
gonis. que eū sine fixæ In tus. diffi
nunt alique con fona n & ppe den
& Inceden. filla bæ an &. r. pofita
ut hie flatus huius flatus. hie
ques tus huius ques tus. hie nē tus
huius nē tus. & er. er. tus. læ tus
ΗΚΑΙΝΝ Λ&η Ν&emus tus. fæl
tus. tus. Similiter que fte funi

declinationis que p synagoga ma supra
 dicitur Incorporabilibus p se funtur
 ut portatus portatus artatus
 artatus Artatus auerbo ar eec ar
 eus. La que ce tus Lecus. Uid. tus quo
 que ipse se esse ui de tur auerbo
 uolo quomodo deo. Lo eal tus. Alie ue p
 omnia sup te die. & de minationis
 Nomine mas eulme secunde sunt
 declinationis ut hic bonus. huius boni
 huius us uis que uis uideatur. hoc
 quoque simile est e Incorporabilibus quod aue
 mouer bonas scitur & quo eorpositum
 ad uisus scetur. sci. somnus. somni.
 & capiuntur gredus. sinus. cur. sus. ficius.
 quod est uisum corporis tonitruus
 cornus que eae. neu isesunt. Inu. disti
 nctioe. & unum de q declinationis
 ut hic lepus. huius leporis. Nam podus.
 & specus. tē mces eulmiquā fbnim
 & ne uat gbiass in uisum tur. Et secunde
 et de q declinationis & que pte
 ut hic ai hoc. poenus. & podu & hoc podus
 huius podus & hoc podum huius podu

et hoc primum huius podru huius podru. Simi
liæ huius hæ specus, huius specus. et hoc
specus huius specus et hoc specum huius
specus. et hoc specu huius specu. Inus
corsep tã. dissinãqæ femininã. si
sint ppe. pna. uel. gteã. In. of. apud
specos dissinãqæ. uel. cer. bosum. no
minã. secunde sunt. declinãqæ
ut hæ. tyfus. huius. tyfi. Cypsus. Cypsi.
Arctus. Arcti. pilus. pili. uel. eu.
copressus. copressi. pilus. pili. ar
buscus. arbusci. alnus. alni. Excipiun
tur. quinque. que tã. m. quã. pte.
quã. secunde. declinãqæ. Inudi
untur. quer. eus. Lausus. pinus
chofus. uel. cornus. ficus. et unum
Ar. q. uenus. ueni. ueni. Alia.
uest. omnia. Inus. corsep. tã. femi
ninã. quã. pte. sunt. Ut hæ. manus
huius. manibus. nusus. soctus. portus.
anus. Excipiuntur. aluus. alui
humus. humi. et hæ. domus. huius
domi. uel. domus. et hæ. colus. huius
col. uel. colus. Neut. Inus. dissinã.

æ seu p̄p̄o duc̄t̄æ. seu cor r̄p̄t̄em. ær
 æ suni. æ. in̄s̄. ær. min̄æ. n̄. ḡb̄i. q̄i
 ut ius ius. plus plus. manus manus
 pondus pondus. p̄c̄tus. p̄c̄tus
 maius. et minus. æcipiuntur. pilæ
 gus. pilæ. quod ḡp̄c̄t̄æ. est. æ. uul. gus.
 uul. ḡi. quod æ. m̄. sc̄. u. n̄. est. æ. et ius
 ut. æ. plus. inde. declinabile. Inus. cor
 p̄p̄t̄æ. communem. ii. Inu. d̄i. un. tur
 æ. r̄. æ. declinæ. donis. Ut. hic. æ. h̄æ
 æ. hoc. uer. tus. huius. uer. æ. n̄. s̄. Ligus. Ligus
 quod. est. ḡb̄i. tile. æ. ii. mono. syllabæ.
 que. p̄p̄. duc̄. un. tur. In. no. min. æ. tuo.
 ut. hic. æ. h̄æ. s̄. s̄. uis. ḡ. uis. ḡ. uis. Nam
 mus. mus. Epicoe. Non. est. quod
 æd. ḡ. p̄. m̄. s̄. mo. r̄. æ. uis. y. m. u. Lon
 guæ. m. Nullum. d̄. m. Læ. t̄. n̄. u. m̄. sc̄. u. l̄
 num. In. us. p̄p̄. duc̄. t̄. æ. m. dis. s̄. in. i. e. Ḡ. p̄. l̄. æ.
 igitur. In. us. p̄p̄. duc̄. t̄. æ. m. dis. s̄. in. d̄. i. æ.
 sic. p̄. d̄. ḡ. p̄. l̄. æ. d̄. s̄. In. d̄. o. s̄. f̄. in. i. c̄. n̄. æ. ḡ. b̄. i. q̄. ū. s̄.
 apud. Læ. t̄. n̄. o. s̄. d̄. o. s̄. In. d̄. o. s̄. E. o. n̄. uer. tum
 p̄. e. r̄. e. u. n̄. d̄. æ. n̄. E. æ. s̄. s̄. u. m. u. æ. o. y. m̄. i. y. c̄.
 o. y. m̄. i. o. o. c̄. h̄. i. c̄. o. y. d̄. i. p̄. u. s̄. h̄. u. i. u. s̄.
 o. y. d̄. i. p̄. o. d̄. i. s̄. o. h̄. h̄. a. l. l̄. h̄. i. y. h̄. c̄.

102
HANC IDRUC hic melampus. huius
melampus. Latine ues que suppe
di ete syllabae. us p p d u c t a d i s s i n u n t
sine dubio feminina sunt. et ut de
clina domus. Ut hae seruitus. huius
seruitus. sciauis. iuuuatus. tellus.
pallus. sed et de oru et aliorum
nominu ultimus. et pnie ultimis syl
labis g u a u o p u. Lacus in se to
denomine lib p docuimus. In uis dis
sine g p e e a s u n t t e n t u e l s e c u n d e
declina domus. Ut hic tydeus. tydei
orpheus. orphoi. oyleus. oylei
In uis omnia secunde declina
omus. Ut hoc templu huius templi
palladiu. palladi;

DE TERTIA DECLINATIONE.

TERTIA declinao habet 4 terminos
terminales. XCIM. AE. OC. L
n. r. s. t. x. ut hoc lac. lacus. hic
sol. solis. hoc nomen hic orator
huc diuites. hoc eapud huc hie
p hoc felix. In a. neutra eime.
cor sepate. et in hoc omnia et

et sunt declinatione nominis. ut hoc toseuma
 huius toseumatis hoc monile huius
 monilis sedile ouile huc ecce hoc uirgo
 huc et huc homo scipiantur hoc coepe
 quod est optatum dicitur tam
 et hoc coepe huius coepe. **J. N. C. ut. L.**
 ut mutr. ut x. dissimilare omnia
 et sunt declinatione nominis ut hoc
 alle alleis genus est piscis. consul
 consulis. n. ten. n. tenis. sine capud
 sine caput. uel sine ipis. **J. n. r. dis**
 similare. si non secunde sint declina
 tionis de qua superius docuimus sine
 dubio. **ter. et sunt declinatione nominis.** ut
 hic boscaer huius boscaeris. serpaus
 anger. angoris. huc sors huc et huc
 felicior. huius felicioris. memor
 memoris hoc. **Laqueer. Laquearis**
J. n. ue. ro. dissimilare quinque decli
nacionibus inueniuntur. per ang
cederis. igitur uocales ea discer
nemus. In as. dissimilare Laqueer qui
den omnia et sunt declinatione nominis

GREC Aues que in os uel is et mi
 , nec n.
 , , ,

211

hic & hęc heres. huius heredis. Locu
ples. locu pleas. Excipiuntur
res. rei. spes. spei. fides. fidei. ple
bes. plebei. quod & plebs. plebis
dicitur. In is. omni & r. qe. ut
hic collis. huius collis. feminis.
feminas. hęc nęc apolis. huius
nęc apolis. lis. lins. hic & hęc unis.
dis. di. nis. In rōs quoque omnia
latine & in rōs pducuntur uel oyc.
c. p. e. e. ter qe declinationis. ut
hic. flos. floris. nepos. nepos. nis.
hęc dos. hic & hęc custos. huius.
custodis. heros. heros. y. sed de
pau. am. et eorum & celiosum
omnium. In rōto dōmine lib. p.
lee. quis. In uenies. In. a. es. uel aus.
dip. tongos. dissim. & qe & omnia
que In consonantes dissimunt.
ter qe sunt declinationis. ut hic.
præes. huius p. p. edis. hoc a. es. his.
a. ens. ffæus. ffæudis. Laus. Laudes.
ar. x. ar. cis. ar. q. ar. tis. mons.
mons. mons. tis.;

39 **Q**uartae declinationis terminaciones habet duces. us. & u. In us quidam masculinum sunt & femininum sunt. In u uero neutrum uat hie uultus huius uultus hie manus hie manus. hoc est genus sed in us terminacione topus regulae superius tractauimus quando de secunda docebamus. In u uero dissimilata neutra in adiuntur. In declinatione. In singulari numero. In plurali uero secundum quae sunt de declinatione fleuntur.

DE QUINTA DE CLINATIONE

Quintae declinationis unum habet terminacionem. iii. es. producta de qua superius docuimus quando de tercia de se se habemus. ut hie mardies. huius mardie. hie de obliquis excessibus quinque declinatione donum. N. C. H. C. N. C.

Primae declinationis genus quous. Et docet quous singularis. In ae. dip. tonzon. dissimilata. ut huius

et uic poetæ. Accusæ tuus. In am.
 ut hunc poetam. Uocæ tuus. Et
 ablatiuis. In a. ut o. et ab hoc
 poeta. Nomina tuus. et uocæ tu
 uis plusculis. In ae. dip tonon. ut hi.
 et ho. poetæ. gnu tuus. In arum.
 ut horum poetarum. De tuus. Et
 ablatiuis. In is. ut his et ab his. poetis
 differre de accusæ no tantum.
 deabus. filicibus. Nactibus. Equibus.
 mulabus. Accusæ tuus. In as. ut hos
 poetas. Sciendum est tamen quod
 In gteis nominibus & quændo
 gteis utuntur. terminæ gni
 bus auctores ppsse sunt. Ut huius
 familiae gnu quo cæsu. Latina
 uicem. huius familie. p diuersos.
 cæsus. Tecm. singu. lates.
 quæ plusculis. Secun de decl.
 nce gnis gene. tuus. In l.
 diffinit. ut hic. or. gnis
 magnus huius. eo.
 magni. Datuus. Et. et. Et
 ablatiuis. In o. e. mo cæueps æ.

psalms ut hunc & ab hoc magno
AEEUSA quus Inum ut hunc magnum
usisim neutra quorum AEEUSA
uus ubique sequitur suum nomina
quum; **ORATIO PROSE MET IPSE**

DOMINI POTENS SEMPERNE
DEUS REGUM & DOMINI
DOMINUM. CREATOR OMNIUM
UNIVERSARUM QUE IN CÆLIS
ET QUE SUPER TERRA ET OMNIS ABYS-
SUS DEUS SUM QUI UNIGENITUM FILIUM
TUUM DOMINUM NOS TRUM IESUM CHRISTUM DE
SPU SCO CONCEPTUM ANNA TUAM
DE MARIÆ VIRGINE DE SEDE MARYE
PUE TRISTIS DESCENDE JO ET CARNE
HUMANI GENITUS SUMERE ET ESU
COMPASSIONIS PRO NOBIS SUBIRE
FECISTI. **E**XAUDI ME MISERE
DEUS INFERRE LECUM AD RECLAMAN-
TEM ET REHUMILI-
NARE. **N**ON DEPRECOR
DEUS PRO UNIVERSIS
MALIS MEIS
DIP TONGON DISSIMI QUE GESSI

PRIOR DEUS
ET DEUS QUUS
DIP TONGON DISSIMI